



## Kosteikoilla monimuotoisuutta

Maastamme on kadonnut valtava määrä alkuperäisiä luonnonkosteikkoja rakentamisen ja muiden maankäyttöpaineiden puristuksissa, mikä on johtanut monien kosteikoista riippuvaisten lajien taantumiseen.

Matalat elämää kuhisevat kosteikot ovat luonnon monimuotoisuuden huippupaikkoja ja tarjoavat elinympäristöjä muun muassa monipuoliselle vesi-, ranta- ja kahlaajalinnustolle. Myös sammakkoeläimet, hirvieläimet, lepakot, sudenkorennot sekä lukuisat vesiselkärangattomat hyötyvät kosteikoista. Kosteikot myös elävöittävät maisemaa.

Kosteikon tärkeä tehtävä on hidastaa veden virtausnopeutta ja näin kerätä veden mukana kulkevaa hienojakoista maa-ainesta ja siihen sitoutuneita ravinteita. Kosteikoista on hyötyä paitsi vesien selkeyttämisalueina, myös tulvalle arkojen alueiden puskurina. Rakennetussa ympäristössä syntyvien hulevesien ohjaaminen kosteikkoon on järkevää luonnonhoitoa ja tulvien hallintaa.

Avoimina hoidettavat voimajohtoalueet ovat sopivia kosteikon perustamispaikkoja, sillä ympäristön avoimuus on yksi tärkeimmistä viihtyvyystekijöistä monelle kosteikkolajille. Kosteikon perustamispaikkaa valittaessa on kuitenkin käytettävä tapauskohtaista harkintaa, sillä vesilinnut saattavat törmätä liian matalalla ja suoraan kosteikon yläpuolella kulkeviin voimajohtoihin.

## Viisi vinkkiä käytännön kosteikkorakentamiseen

1. Suosi kosteikon perustamismenetelmän ensisijaisesti patoamista kaivun sijaan. Suunnittele kosteikon patorakenteet siten, että voit säädellä vallitsevaa vedenpinnan korkeutta ja tarvittaessa tyhjentää kosteikon kokonaan.
2. Kiinnitä huomiota 50-50-50 muistisäännön toteutumiseen: kosteikon pinta-alasta vähintään 50 % tulisi olla avovettä, 50 % kosteikkoalueelle mosaiikkimaisesti jakautunutta kasvillisuuden luonnehtimaa aluetta, ja lisäksi valtaosan kosteikosta tulisi olla syvyydeltään alle 50 senttimetrin syvistä vesialueita!
3. Turvaa kosteikon rakenteellinen monimuotoisuus: vaihtelevat syvyysuhteet, vedenalaiset harjanteet, polveileva ja rikkonainen rantaviiva, erilaiset saarekkeet, loivapiirteiset ja vaihtelevat rannat (kasvillisuusrannat, tulvivat rantaniityt, kivikot ja soraikot, tulvametsät).
4. Muista, että pienikin on kaunista. Kosteikko lisää aina luonnon monimuotoisuutta sekä alueen virkistyskäyttöä. Pienen kosteikon rakentaminen ei vaadi isoja investointeja.
5. Ylläpidä kosteikon luontoarvoja säännöllisellä hoidolla.

## Esimerkki: Iso kosteikkohanke, Vuorelan mallikosteikko

- Toteuttaja Suomen riistakeskus, Kotiseutukosteikko LIFE+-hanke.
- Alavaan notkelmaan patoamalla perustettu kosteikko, Fingridin voimajohdon alla.
- Kosteikon vesipinta-ala noin 2,5 hehtaaria, valuma-alue noin 25 hehtaaria.
- Kosteikon suuri pinta-ala valuma-alueeseen nähden parantaa vesiensuojelullista tehokkuutta.
- Rakennettiin kaksi erillistä patopengertä, yhteispituus noin 85 metriä.
- Patopenkereessä kaivo, jolla voi säädellä vedenkorkeutta ja tarvittaessa voi tyhjentää kosteikon.
- Padossa ylivuotoputki tulvatilanteiden varalle.
- Kosteikon konetyöt 5 500 euroa, joista patorakenteet 3 400 euroa (2012).
- Alueesta kehittynyt merkittävä ja monipuolinen linnustokohde, tieto perustuu säännöllisiin vesilintulaskentoihin.

## Ota huomioon

Pyydä voimajohdon omistajalta lupa kosteikolle. Fingrid antaa ohjeet voimajohdon huomioimisesta kosteikon perustamisessa. Huomioitavia asioita ovat esimerkiksi riittävä etäisyys kosteikon reunasta voimajohtopylväiden rakenteisiin ja johtoaukealla oleviin maadoitusjohtimiin sekä se, ettei kosteikko saa tulla lähelle pylväitä. Myös kulkuyhteys pylväältä pylväälle johtoaueella on turvattava voimajohdon kunnossapitoa varten.

## Maisemalinjoilla

### MAANOMISTAJAN IDEAKORTTI 3

## Tukea kosteikkojen perustamiseen

### • Maatalouden ei-tuotannollisten investointien korvaus ja ympäristösopimus

- tuenhakijana viljelijä tai rekisteröity yhdistys
- kohdealue voi olla oma tai vuokrattu
- patoamalla perustettavissa olevat kohteet etusijalla tukipäätöksiä tehtäessä
- investointihakemukseen liitetään kosteikkosuunnitelma kustannusarvioineen
- investointien maksimituki kosteikon perustamiseen 11 669 €/ha, pienet alle 0,5 ha kosteikot 3 226 € / kohde (ohjelmakausi 2015–2020)
- kosteikkoinvestointia seuraa viisivuotinen ympäristösopimus, tuen määrä 450 €/ha/vuosi (ohjelmakausi 2015–2020)
- tukipäätöksen tekee paikallinen ELY-keskus

### • Muut rahoituskanavat

- maatilatalouden kehittämisrahaston Makeran varoista rahoitettavat peruskuivatushankkeiden vesiensuojelutoimenpiteet
- yleishyödylliset kehittämishankkeet ja Leader-rahoitus
- kestävän metsätalouden rahoituslain, Kemera, luonnonhoitohankkeet

## Lisätietoja ja lähteet

Kosteikkosuunnittelua ja neuvontaa, ProAgria ja Etelä-Suomen Salaojakeskus: [proagria.fi](http://proagria.fi), [etela-suomensalaojakeskus.fi](http://etela-suomensalaojakeskus.fi)

Kosteikkotietoa, Suomen riistakeskus: [riista.fi](http://riista.fi), [kosteikko.fi](http://kosteikko.fi)

Kosteikkotietoa, maatalouden vesiensuojelun ja luonnon monimuotoisuuden edistämistä: [jarki.fi](http://jarki.fi)

Mustanoja Eeva: Pienkosteikot vesiensuojelun välineenä, Rovaniemen ammattikorkeakoulu 2013

Kehittämishankkeet, Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset: [ely-keskus.fi](http://ely-keskus.fi)

Maaseutuvirasto, maatalouden ei-tuotannolliset investoinnit ja ympäristösopimukset: [mavi.fi](http://mavi.fi)

Maankäyttö- ja turvallisuuskeskukset:

[Fingrid.fi](http://Fingrid.fi) > [Verkkohankkeet](#) > [Luvat ja lausunnot](#)